

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3Cdo/163/2015
Identifikačné číslo spisu:	1314212525
Dátum vydania rozhodnutia:	06.06.2016
Meno a priezvisko:	JUDr. Emil Franciscy
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2016:1314212525.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľiek 1/ RNDr. N. F., PhD., bývajúcej v U., 2/ L. R., bývajúcej v R., zastúpených JUDr. Romanom Juríkom, advokátom so sídlom v Nových Zámkoch, Jazerná č. 19, proti odporcovi Petbach, s.r.o. so sídlom v Bratislave, Zadunajská cesta č. 406/27, IČO: 47 324 325, zastúpenému Advokátskou kanceláriou ECKER - KÁN & PARTNERS, s.r.o. so sídlom v Bratislave, Námestie Martina Benku č. 9, IČO: 35886625, o určenie neplatnosti právnych úkonov, vedenej na Okresnom súde Bratislava III pod sp. zn. 14 C 167/2014, o dovolaní navrhovateľiek proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 10. decembra 2014 sp. zn. 5 Co 840/2014, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Odporcovi nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

Navrhovateľky 1/ a 2/ sa v konaní domáhajú určenia neplatnosti právnych úkonov uzatvorených s právnym predchodcom odporcu (zmluvy o poskytnutí bezúčelovej flexihypotéky a zmluvy o zriadení záložného práva z 11. septembra 2008), zaplata finančného zadost'učenia vo výške 2 000 € a náhrady trov.

Okresný súd Bratislava III uznesením z 3. novembra 2014 č.k. 14 C 167/2014-125 nariadil predbežné opatrenie, ktorým odporcovi uložil povinnosť zdržať sa do právoplatného skončenia konania vo veci samej výkonu záložného práva k nehnuteľnosti vo výlučnom vlastníctve navrhovateľky 2/, ktorá sa nachádza v katastrálnom území U. a je zapísaná na liste vlastníctva č. XXXX ako byt č. XX na X. podlaží bytového domu súpisné č. XXX, na F. ulici č. XX v R., resp. ako pozemky - parcela registra „C“ č. XXXXX/X a č. XXXXX/X a spoluvlastnícky podiel 11/1000 na spoločných častiach a zariadeniach predmetného domu. V odôvodnení uviedol, že v danej veci už bolo predbežné opatrenie rovnakého obsahu nariadené uznesením Okresného súdu Bratislava III z 9. marca 2014 č.k. 11 C 71/2014-59, ktoré bolo zmenené uznesením Krajského súdu v Bratislave z 15. augusta 2014 sp. zn. 4 Co 481/2014 tak, že návrh na nariadenie predbežného opatrenia bol zamietnutý. Navrhovateľky v opakovanom návrhu na nariadenie predbežného opatrenia z 23. októbra 2014 poukázali na to, že

odporca opäť prikrečilo k výkonu záložného práva, dôkazom čoho je nariadenie termínu dražby dražobníkom na 12. november 2014. Odporca pri uplatňovaní svojich práv zo zmlúv uzatvorených s navrhovateľkami postupuje neprimerane, bezohľadne a necitlivo, prehliadajúc situáciu, v ktorej sa nachádzajú a zlý zdravotný stav navrhovateľky 2/, ktorá musela byť opakovane hospitalizovaná. I keď obe zmluvy, o určenie neplatnosti ktorých ide, obsahujú neprijateľné zmluvné podmienky, navrhovateľky sa snažia pohľadávku odporcu čo najskôr uspokojiť. Presvedčené sú ale, že hodnota predmetu záložného práva je nepomerná oproti ich dlhu a ide o hrubý a zjavný nepomer zakladajúci rozpor výkonu práva odporcu s dobrými mravmi. Súd prvého stupňa sa stotožnil so skutkovou a právnou argumentáciou navrhovateľiek obsiahnutou v ich (novom) návrhu na nariadenie predbežného opatrenia a konštatoval, že navrhovateľky osvedčili potrebu navrhovanej dočasnej úpravy pomerov účastníkov, bez ktorej by mohlo dôjsť k ohrozeniu ich práva. Z oznámenia o uskutočnení dobrovoľnej dražby mal preukázané, že bol začatý výkon záložného práva na byt vo vlastníctve navrhovateľky 2/ v prospech odporcu. Dospel k záveru, že ak by odporca pokračoval vo výkone záložného práva a došlo by k prevodu vlastníctva bytu, bol by ohrozený výkon rozhodnutia vo veci samej. Návrhu na nariadenie predbežného opatrenia preto vyhovel.

Proti tomuto uzneseniu podal včas odvolanie odporca. Poukázal na to, že návrh navrhovateľiek 1/ a 2/ na nariadenie predbežného opatrenia zo dňa 23. októbra 2014 je totožný s ich predchádzajúcim návrhom zo 17. februára 2014, o ktorom už bolo právoplatne rozhodnuté. Nový návrh je doplnený iba údajom o pokračovaní vo výkone záložného práva zverejením oznámenia o dražbe. Odporca poznamenal, že od zamietnutia predchádzajúceho návrhu na nariadenie predbežného opatrenia uplynuli tri mesiace, počas ktorých navrhovateľky nepristúpili žiadnym spôsobom ani k minimálnej úhrade dlhu. To podľa jeho názoru vyvracia ich tvrdenia o úsilí uspokojiť odporcovu pohľadávku. Napadnutému rozhodnutiu vytkol aj to, že súd prvého stupňa nerešpektuje skôr prijatý záver odvolacieho súdu, podľa ktorého navrhovateľky neosvedčili existenciu neprijateľných zmluvných podmienok a ničím nekonkretizovali, v čom spočíva ich neplatnosť. Z týchto dôvodov odporca žiadal napadnuté uznesenie zmeniť a návrh na nariadenie predbežného opatrenia zamietnuť.

Krajský súd v Bratislave uznesením z 10. decembra 2014 sp. zn. 5 Co 840/2014 napadnuté uznesenie zrušil a konanie o nariadenie predbežného opatrenia zastavil. Uviedol, že vec prejednal podľa § 212 ods. 1 O.s.p. bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 214 ods. 2 O.s.p.) a dospel k záveru, že nie sú podmienky pre potvrdenie alebo zmenu napadnutého uznesenia. Vychádzal z toho, že navrhovateľky sa návrhom zo 17. februára 2014 domáhali nariadenia predbežného opatrenia totožného obsahu, proti tomu istému odporcovi a na podklade rovnakých skutkových okolností, ako v neskoršom návrhu na nariadenie predbežného opatrenia z 23. októbra 2014. Súd prvého stupňa ich predchádzajúcemu návrhu vyhovel uznesením z 19. marca 2014 č.k. 11 C 71/2014-59, ktorým nariadil predbežné opatrenie zakazujúce tomu istému subjektu zdržať sa výkonu toho istého (záložného) práva k identickým nehnuteľnostiam vo vlastníctve navrhovateľky 2/. Na odvolanie odporcu Krajský súd v Bratislave uznesením z 15. augusta 2014 sp. zn. 4 Co 481/2014 toto uznesenie súdu prvého stupňa zmenil tak, že návrh na nariadenie predbežného opatrenia zamietol. Odvolací súd v ďalšej časti odôvodnenia svojho rozhodnutia poukázal na stanovisko občianskoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“), ktoré bolo publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 25/2011. V zhode s ním konštatoval, že účelom predbežného opatrenia je zabezpečiť dočasnú úpravu pomerov účastníkov konania alebo odstrániť riziko ohrozenia výkonu súdneho rozhodnutia. I keď rozhodnutie o návrhu na nariadenie predbežného opatrenia nie je rozhodnutím vo veci samej, má pre osoby dotknuté týmto súdnym rozhodnutím závažné dôsledky. V záujme ich právnej istoty zákon predchádza tomu, aby v tej istej veci bolo predbežné opatrenie nariadené niekoľkokrát alebo aby o tom istom návrhu boli vydané rozdielne rozhodnutia. Tento účel zabezpečuje Občiansky súdny poriadok negatívnou podmienkou konania - požiadavkou, aby rozhodnutiu nebránila prekážka veci začatej v zmysle § 83 O.s.p. alebo právoplatne rozhodnutej v zmysle § 159 ods. 3 O.s.p. Uznesenie, ktorým súd zamietol návrh na nariadenie predbežného opatrenia, vytvára prekážku veci právoplatne rozsúdenej (§ 159 ods. 3 O.s.p. v spojení s § 167 ods. 1 O.s.p.), v dôsledku čoho súd nemôže ten istý návrh znovu prejednávať. Vzhľadom na to, že predchádzajúci návrh na nariadenie predbežného opatrenia zo 17. februára 2014 (o ktorom už bolo právoplatne rozhodnuté) sa týkal

rovnakého predmetu konania medzi rovnakými účastníkmi konania a jeho opodstatnenosť bola vyvodzovaná z rovnakých skutkových a právnych okolností, ide v neskoršom návrhu z 23. októbra 2014 o „tú istú vec“, preto nie je možné o rovnakom návrhu rozhodovať znova. Odvolací súd z tohto dôvodu napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa zrušil a konanie o nariadenie predbežného opatrenia na základe opakovaného návrhu zastavil (§ 221 ods. 2 O.s.p. v spojení s § 104 ods. 1 vety prvej O.s.p.). Konštatoval, že o náhrade trov predbežného opatrenia vrátane trov odvolacieho konania rozhodne súd prvého stupňa za podmienok uvedených v § 151 ods. 1 O.s.p. v konečnom rozhodnutí o veci (§ 145 O.s.p.).

Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podali dovolanie navrhovateľky. Uviedli, že v konaní došlo k tzv. inej procesnej vade majúcej za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.) a napadnuté rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Podľa názoru dovolateľiek nebol daný dôvod pre zrušenie rozhodnutia, ktorým bolo vyhovené ich návrhu na nariadenie predbežného opatrenia, a ani pre zastavenie konania o tomto ich návrhu. O prekážku „res iudicata“ v danom prípade nešlo, a to aj preto, lebo rozhodnutie o predbežnom opatrení nie je rozhodnutím vo veci samej. Takéto rozhodnutie má len dočasný charakter. Odvolací súd dostatočne nezohľadnil, že v konaní vo veci samej ide o uplatnenie práva spotrebiteľa vyplývajúceho zo spotrebiteľskej zmluvy; nevzal na zreteľ ani zhoršený zdravotný stav navrhovateľky 2/. Odporcovi podľa všetkého ide skôr o získanie bytu, než o samo plnenie zo zmlúv, ktorých sa týka navrhovateľkami požadované určenie. Dodali, že k plneniu dohodnutému v zmluvách nemohli pristúpiť preto, lebo im chýbali bližšie informácie o odporcovi a údaje o jeho bankovom účte. Z týchto dôvodov žiadali napadnuté uznesenie odvolacieho súdu buď zmeniť (tak, že sa potvrdzuje prvostupňové rozhodnutie), alebo zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie.

Odporca sa k dovolaniu písomne nevyjadril.

Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podali včas účastníčky konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpené v súlade s § 241 ods. 1 O.s.p., skúmal bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p.), či ich dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom.

1. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je bezpochyby tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v občianskoprávnom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých občianskoprávny súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred občianskoprávnym súdom, vrátane dovolacieho konania (I. ÚS 4/2011).

Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, ktorým možno napadnúť rozhodnutie odvolacieho súdu, ktoré už nadobudlo právoplatnosť. Občiansky súdny poriadok vychádza z tejto mimoriadnej povahy dovolania a v nadväznosti na to aj upravuje podmienky, za ktorých je dovolanie prípustné. Pokiaľ je odvolanie zásadne prípustné (ak Občiansky súdny poriadok v prípade niektorých rozhodnutí výslovne neustanovuje inak), dovolanie - naopak - je prípustné, len ak to Občiansky súdny poriadok výslovne uvádza. Najvyšší súd vo svojich rozhodnutiach túto mimoriadnosť dovolania často vysvetľuje konštatovaním, že dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nie je treťou inštanciou, v ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie (viď viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu, napríklad sp. zn. 1 Cdo 113/2012, 2 Cdo 132/2013, 3 Cdo 18/2013, 4 Cdo 280/2013, 5 Cdo 275/2013, 6 Cdo 107/2012 a 7 Cdo 92/2012).

2. Dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V prejednávanej veci dovolanie smeruje proti uzneseniu. Uznesenia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v § 239 ods. 1 a 2 O.s.p. Tieto ustanovenia ale neplatia, ak ide

(medziiným) o uznesenie o predbežnom opatrení (viď § 239 ods. 3 O.s.p.).

V danom prípade je dovolaním napadnuté uznesenie odvolacieho súdu, ktoré nemá znaky uznesení uvedených v § 239 ods. 1 a 2 O.s.p., preto prípustnosť dovolania navrhovateľiek 1/ a 2/ z týchto ustanovení nevyplýva.

3. Vzhľadom na vyššie uvedené by dovolanie navrhovateľiek 1/ a 2/ bolo procesne prípustné, len ak v konaní na súdoch nižších stupňov došlo k niektorej z procesných vád uvedených v § 237 ods. 1 O.s.p. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu (aj uzneseniu), ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa uvedeného ustanovenia nie je predmet konania významný; ak v konaní došlo k niektorej z vád vymenovaných v § 237 ods. 1 O.s.p., možno ním napadnúť aj rozhodnutia, proti ktorým je inak dovolanie neprípustné (viď napríklad R 117/1999, R 34/1995 a tiež rozhodnutia najvyššieho súdu uverejnené v časopise Zo súdnej praxe pod č. 38/1998 a č. 23/1998).

Navrhovateľky 1/ a 2/ procesné vady konania v zmysle § 237 ods. 1 O.s.p. v dovolaní nenamietali a existencia vád tejto povahy ani nevyšla v dovolacom konaní najavo. Prípustnosť ich dovolania preto nevyplýva ani z § 237 ods. 1 O.s.p.

4. Dovolateľky tvrdia, že v konaní došlo k „inej procesnej vade“ (v § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. neuvedenej), ktorá je v ustanovení § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p. vymenovaná medzi ďalšími dovolacími dôvodmi.

Pod „inou vadou“ sa v rozhodovacej praxi súdov spravidla rozumie najmä porušenie ustanovení o dokazovaní, a to tým, že súd vôbec nezisťoval skutočnosti rozhodujúce pre posúdenie veci aj napriek tomu, že boli tvrdené a na ich preukázanie boli navrhnuté dôkazy, porušenie ustanovení o vykonávaní jednotlivých dôkazných prostriedkov (napríklad osoba, ktorá mala byť vypočutá ako svedok, bola vypočutá ako účastník konania, svedok nebol o svojich povinnostiach riadne poučený, dôkaz listinou bol vykonaný v rozpore s ustanovením § 129 O.s.p.), nevykonanie dôkazu navrhnutého účastníkom na preukázanie rozhodujúcej skutočnosti, hoci súd následne dospel k záveru, že účastník neunesol dôkazné bremeno, odklon odvolacieho súdu od skutkových záverov súdu prvého stupňa bez zopakovania dôkazov alebo doplnenia dokazovania, zohľadnenie skutočností, ktoré z dokazovania nevyplynuli, opomenutie rozhodných skutočností, ktoré vyšli v konaní najavo. Za „inú procesnú vadu“ považuje nielen dávnejšia judikatúra (R 111/1998), ale tiež stanovisko R 2/2016 aj nedostatočné odôvodnenie dovolaním napadnutého rozhodnutia.

„Iná procesná vada“ je ale (len) relevantný dovolací dôvod v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p., ktorý môže byť úspešne uplatnený iba v procesne prípustnom dovolaní. Konštantná judikatúra najvyššieho súdu zastáva názor, že takáto vada prípustnosť dovolania nezakladá (viď rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 219/2013, 3 Cdo 888/2015, 4 Cdo 34/2011, 5 Cdo 149/2010, 6 Cdo 134/2010, 6 Cdo 60/2012, 7 Cdo 86/2012 a 7 Cdo 36/2011).

5. Navrhovateľky 1/ a 2/ odvolaciemu súdu vytýkajú, že jeho rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.).

Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne

závery. Nesprávne právne posúdenie veci je síce relevantný dovolací dôvod v tom zmysle, že ho možno uplatniť v procesne prípustnom dovolaní (viď § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.), samo nesprávne právne posúdenie veci ale prípustnosť dovolania nezakladá (viď R 54/2012 a tiež ďalšie rozhodnutia najvyššieho súdu, napríklad sp. zn. 1 Cdo 62/2010, 2 Cdo 97/2010, 3 Cdo 53/2011, 4 Cdo 68/2011, 5 Cdo 44/2011, 6 Cdo 41/2011, 7 Cdo 26/2010 a 8 ECdo 170/2014). Nejde totiž o vadu konania uvedenú v § 237 ods. 1 O.s.p., ani znak (atribút, stránku) rozhodnutia, ktorý by bol uvedený v § 238 O.s.p. ako zakladajúci prípustnosť dovolania. Vzhľadom na to, že navrhovateľky uplatnili dovolací dôvod v zmysle § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p. v dovolaní, ktoré nie je procesne prípustné, nemohol dovolací súd podrobiť napadnuté uznesenie vecnému posúdeniu z hľadiska správnosti v ňom zaujatých právnych záverov.

6. So zreteľom na to, že prípustnosť dovolania navrhovateľiek 1/ a 2/ nevyplýva z ustanovení § 239 ods. 1 a 2 O.s.p., ani § 237 ods. 1 O.s.p., najvyšší súd odmietol ich dovolanie ako procesne neprípustné (§ 243b ods. 5 O.s.p. a § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p.).

7. V dovolacom konaní úspešnému odporcovi vzniklo právo na náhradu trov konania voči navrhovateľkám 1/ a 2/, ktoré úspech nemali (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Dovolací súd nepriznal odporcovi náhradu trov dovolacieho konania, lebo nepodal návrh na jej priznanie (§ 151 ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.